

مدیر دفتر شعر و ادبیات بنیاد بین‌المللی امام‌رضاع) از ارسال بیش از ۱۱۵۰۰ اثر به دبیرخانه شعر رضوی در امسال خبر داد. به گزارش ستاد خبری جشنواره بین‌المللی فرهنگی و هنری امام‌رضاع)، سید حسین سیدی اظهار کرد: با برگزاری جشنواره‌های رضوی درصدد هستیم در راستای ترویج سیره امام‌رضاع) گام کوچکی در این زمینه برداریم. سیدی با بیان اینکه در قالب شعر، برگزاری چهار جشنواره شعر عربی، ترکی، فارسی و جشنواره شعر کودک و نوجوان راهمواره در برنامه داریم، گفت: در این راستا درصدد ارتقای سطح این جشنواره‌ها از نظر کمی و کیفی هستیم. مدیر دفتر شعر و ادبیات بنیاد بین‌المللی امام‌رضاع) به استقبال شایان توجه شاعران از این بخش جشنواره نیز اشاره کرد و رغبت حضور شاعران نامی و حتی نوپا را برای تولید اثر در حوزه رضوی چشمگیر قلمداد کرد. به گفته سیدی، در دو سال گذشته تعداد آثار رسیده به این جشنواره از ۴۰۰ اثر به ۱۰۰۰ اثر در سال گذشته رسیده و امسال نیز بیش از ۱۱۵۰۰ اثر به دبیرخانه جشنواره فرستاده شده است.

سید حسین سیدی همچنین گفت: در راستای توجه نکردن به موضوع کمیت آثار، برای جشنواره شعر فارسی شعار ملی تعریف کردیم تا همگی شعرها در تراز ملی و استانی باشند. به باور او، در این صورت است که شاهد مجموعه‌ای از اشعار ناب در حوزه شعر فارسی رضوی خواهیم بود.

مدیر دفتر شعر و ادبیات بنیاد بین‌المللی امام‌رضاع) با بیان اینکه امسال شعر رضوی در ابعاد بین‌المللی برگزار می‌شود، از این گفت که در این راستا محافل شعرخوانی در کوفه عراق، استانبول ترکیه و همچنین در افغانستان برگزار خواهند شد. به گفته سیدی، علاوه بر محافل شعری خارج از کشور در خلال جشنواره شعر رضوی، جشنواره شعر کودک رضوی نیز در داخل کشور برگزار می‌شود.

او همچنین از برگزاری کارگاه‌های آموزشی و شب شعر در قم، شیراز و خراسان رضوی خبر داد و هدف از برگزاری این برنامه‌ها را توجه به عمق معارف و معرفت‌شناسی امام‌رضاع) در اشعار قلمداد کرد.

ویژه نامه تاریخ و فرهنگ «بخارا» منتشر شد

پنجمین شماره فصلنامه «سمرقند»، ویژه تاریخ و فرهنگ بخارا منتشر شد. این ویژه نامه در ۵۴۴ صفحه منتشر شده و از شنبه اول اردیبهشت ۱۴۰۳ در کتاب‌فروشی‌ها و دکه‌های روزنامه‌فروشی در دسترس است. عبدالحسین زرین‌کوب، عنايت... رضا، فائزه توکلی، مسعود عرفانیان، آریتا همدانی، محمدامین ریاحی، دلشاد فرهادزاد، مسعود میرشاهی، مسعود حسینی پور، مریم حسینی نصرآ... پورجوادی، ناصرالدین پروین، جواد عباسی، عدالت عابدینی، کاوه بیات، حسن شجاعی مهر و شقایق فتحعلی زاده نویسندگان این شماره هستند. همچنین این شماره با سروده‌هایی از رودکی، مجیرالدین بیلقانی، عمیق بخاری، مولوی، جامی، سیدای نسفی، طغرل احراری، محمدرضا شفیعی‌کدکنی، ادش ایستد، گلرخسار، بازار صابر، فردوس اعظم، هدیه، بشارت رجیوا و مریم یادگاروا همراه است. «مرزهای ایران‌شهر» نوشته محمدرضا شفیعی کدکنی، «ای بخارا شاد باش و دیر زی» از علی دهباشی، «سرود اهل بخارا»، نوشته عبدالحسین زرین‌کوب و «گذشته تاریخی بخارا» نوشته عنايت... رضا در این شماره از «سمرقند» درج شده اند. بخش «تاریخ بخارا» با این مطالب همراه است: «حاکمیت خاتون بخارا» از فائزه توکلی، «امیر عالم خان، واپسین امیراز سلسله مغتیب‌ها» نوشته مسعود عرفانیان و «معماری اینیه و عمارات در بخارا (بر اساس یادداشت‌های صدرالدین عینی)» از آریتا همدانی.

در بخش «فرهنگ و ادبیات در بخارا» این مطالب چاپ شده است: «باد جوی مولیان...» از محمدامین ریاحی، «از این بخارا تا آن «بخارا»» نوشته دلشاد فرهادزاد، «یادداشت‌هایی درباره شهر بخارا» از مسعود میرشاهی، «مردم بخارا» نوشته مسعود حسینی پور، «مراسم زیارت هفت پیر در بخارا» از مریم حسینی و «جایگاه زن در یادداشت‌های صدرالدین عینی» نوشته آریتا همدانی. «غریب آشنا» نوشته نصرآ... پورجوادی، «پرسه در دیار بخاراخدا» از ناصرالدین پروین.

«گشت و گذاری در بخارا» نوشته جواد عباسی و «یک پیاله چای از یکی» از عدالت عابدینی در بخش سفرنامه‌های بخارا منتشر شده است. همچنین معرفی کتاب‌های «از آسیای میانه تا وراورد و خوارزم»، «درباره کتاب تاریخ بخارا» و «برده‌های ایرانی در وراورد» در بخش معرفی کتاب این شماره آمده است.

زین‌قنبر

علیرضا حیدری/مدرس ویراستاری

- ناوبراسته ✘
- کشورهای واقع در منطقه غرب و مرکز آسیا به عنوان کشورهای لوزه خیز در دنیا شناخته می‌شوند.
- ویراسته ✓
- کشورهای منطقه غرب و مرکز آسیا کشورهای لوزه خیز در دنیا هستند.
- زین‌قنبر در دنیا هستند.

گاهی با استفاده از واژه‌های کمتر هم می‌شود مفهوم اصلی جمله را منتقل کرد.

#زین-قنبر_فارسی

فردوسی و «شاهنامه» در نگاه و صحبت محمدعلی اسلامی ندوشن، به مناسبت سالروز درگذشتش

حق فردوسی بر ما، حق حیات ملی است

رادمنش

شایستگی آن را دارد که بتواند همان موقعیت را به خود بگیرد که «قونیه» نسبت به مولوی و «استراتفور» نسبت به شکسپیر دارد. او این دو شهر را نمونه‌هایی می‌داند که در پیوستگی با نام بزرگان‌شان زندگی می‌کنند و آرامگاه آنان را با تکریم بسیار حفظ و نگهداری کرده‌اند. و تأسف برانگیز اینکه می‌دانیم با همه اهمیتی که فردوسی و «شاهنامه» برای ایران دارد، توس آن طور که باید مورد مهر و توجه نبوده است. مهم‌ترین عملیات عمرانی نیم قرن گذشته، ساخت و بازسازی جولوخان آرامگاه فردوسی بوده است. این پروژه سال ۱۳۹۷ آغاز شد و سال ۱۳۹۸ هم زمان با سالروز پایان سرایش «شاهنامه» به بهره‌برداری رسید و فازهای بعدی آن به مرور تکمیل شد. اسلامی ندوشن نه تنها در دوران زندگی، بلکه خواست پس از مرگ هم دینش را به فردوسی ادا کند؛ بنابراین در وصیت‌نامه‌اش که در مهر ۱۳۹۳ نوشته، آورده است: «آنچه از من برجای مانده کتاب هاست؛ امتیاز چاپ و تجدید چاپ آن را به نهاد آرامگاه فردوسی واگذار می‌کنم. عواید حاصل از آن‌ها

به عنوان حق التألیف، صرف‌گلی کاری و زیباسازی محوطه آرامگاه و جاده مشهد به توس خواهد شد. امیدوارم که این خواست‌ها به خوبی اجرا شود. داستان داستان‌ها، رستم و اسفندیار در شاهنامه»، «ایران و جهان از نگاه شاهنامه»، «زندگی و مرگ پهلوانان در شاهنامه»، «چهار سخنگوی وجدان ایران»، «سرو سایه فکن»، «نامه نامور، گزیده شاهنامه فردوسی»، «بیژن و منیژه»، «رستم و سهراب» و «درفش کاویانی» کتاب‌هایی از محمدعلی اسلامی ندوشن درباره «شاهنامه» است.

از میان همه برجستگان فرهنگی خود، اگر بخواهیم یک تن را برگزینیم که نماینده تام و تمام آزادی انسانی، جوهر وجودی، اصالت ایرانی باشد، آن ابوالقاسم فردوسی است. او یک جنبه ندارد، بلکه سیاسی، فرهنگی، انسانی هر سه هست

انسانی، جوهر وجودی، اصالت ایرانی باشد. آن ابوالقاسم فردوسی است. او یک جنبه ندارد، بلکه سیاسی، فرهنگی، انسانی هر سه هست. سیاسی است برای آنکه با نیروی ضد ایرانی و ضد انسانی زمان خود درافتاد، و ماجرای اختلاف او با محمود غزنوی در واقع یک جریان عمقی و عقیدتی بود. فرهنگی است برای آنکه بزرگ‌ترین کتاب زبان فارسی را پدید آورد، بدان‌گونه که بعد از آن هیچ اثر مهمی از نظم و نثر، در این زبان نوشته نشد، مگر آنکه تأثیری از شاهنامه در خود داشته باشد و پس از کتاب او اندیشه ایرانی چه در عزت و چه در ذلت، هرگز شرف تاریخی خود را از یاد نبرد. و اما انسانی است برای آنکه منشور «خرد و داد» را رقم زد که از این حیث کم‌کتابی با آن برابری می‌کند، آن هم با بیانی که به قول نظامی عروضی «سخن را به آسمان علین برد» بنا بر این ما در او تجسم سه عنصر تاریخ، فرهنگ و انسانیت خود را بازمی‌یابیم.»

صیت وقف درآمد آثار برای آرامگاه فردوسی

آثار زیادی از جمله کتاب و مقاله و گفت‌وگو و سخنرانی درباره فردوسی و «شاهنامه» از محمدعلی اسلامی ندوشن برجای مانده است. او در نوشته‌ها و گفتارهایش، هر بار از کرانه‌ای بر این رود رونده نظر داشته است. حتی در سفرهایی که به مشهد و توس داشته، از اهمیت بنای آرامگاه فردوسی و اهمیت جغرافیایی منطقه توس گفته است: «توس

خود را بازمی‌یابیم.»

صیت وقف درآمد آثار برای آرامگاه فردوسی

آثار زیادی از جمله کتاب و مقاله و گفت‌وگو و سخنرانی درباره فردوسی و «شاهنامه» از محمدعلی اسلامی ندوشن برجای مانده است. او در نوشته‌ها و گفتارهایش، هر بار از کرانه‌ای بر این رود رونده نظر داشته است. حتی در سفرهایی که به مشهد و توس داشته، از اهمیت بنای آرامگاه فردوسی و اهمیت جغرافیایی منطقه توس گفته است: «توس

جایگاه ارجمند زن در «شاهنامه» و نگاه مترقی فردوسی به زن

یکی از نکات ظریف و تأمل برانگیزی که او از «شاهنامه» می‌گیرد و به آن اشاره می‌کند، جایگاه ارجمندی است که فردوسی برای زنان قائل بوده است که نه تنها در آثار کهن فارسی، بلکه در هیچ حماسه دیگری در جهان نیز مانند‌ش دیده نمی‌شود.

او فردوسی را به سبب دیدگاه مترقی‌اش نسبت به زنان می‌ستاید: «شاهنامه نه تنها کتاب ضد زن نیست، بلکه برعکس، کتاب دیگری در زبان فارسی نمی‌شناسیم که مانند آن، زنان در آن بر چنین پایه ارجمندی نشسته باشند. [...] همچنین مقایسه‌شده با زن در آثار بزرگ ادبی جهان که از همه معروف‌تر «ایلیاد هومر» و «خرد و داد» را در این سنجش مانده می‌شود که تمدن ایران، تا آنجا که در شاهنامه منعکس شده، زن را عضو تمام عیار و مؤثر اجتماع می‌شناخته است.»

ابوالقاسم فردوسی، نماینده تام و تمام آزادی محمد علی اسلامی ندوشن «شاهنامه» را یکی از اخلاقی‌ترین کتاب‌های جهان و «کتاب‌های فارسی می‌داند و زندگی شخصی فردوسی را نمونه تام و تمام اخلاق و انسانیت. از میان همه شاعران و اندیشمندان ایرانی که تأثیر ماندگاری بر سرشت و سرنوشت ما داشته‌اند، فردوسی را شاخص و در اوج می‌داند و درباره چرایی آن می‌نویسد: «از میان همه برجستگان فرهنگی خود، اگر بخواهیم یک تن را برگزینیم که نماینده تام و تمام آزادی

درنگ

وقتی محمدعلی اسلامی ندوشن در گفت‌وگویی می‌خواهد از نویسندگان و شاعرانی که بیشترین تأثیر را بر او گذاشته‌اند نام ببرد، از میان ایرانیان، فردوسی نخستین کسی است که از او یاد می‌کند. در همین گفت‌وگو می‌گوید: «برای من بزرگ‌ترین خصیصه شاهنامه آن بوده است که کتاب برگزیده است. وقتی آن را می‌خوانم یا می‌شنوم، گویی پاهایم بالاتر از فراز خاک قرار می‌گیرد. همه چیز از زندگی‌ای شبیه به زندگی ما حکایت دارد و در عین حال، حالتی از آن دست می‌دهد که در هیچ نوشته دیگری فارسی نیافته‌ام. بعضی از جاهای آن را نمی‌توانم بخوانم بی آنکه اشک در چشمم جمع شود. عصب‌ها به آخرین حد کشش خود می‌رسند، گویی همه وجود برافروخته شده و مجموع سلول‌های بدن در نهایت انبساط و شگفتی رسیده‌اند.»

این برانگیختگی و احساس که از نوجوانی در او آغاز شده و به مرور قوت و جان‌گرفته و جانش را تسخیر کرده بود، هیچ‌گاه تا آخرین لحظات هوشیاری هم در او بی‌رقم و خاموش نشد. باور عمیقی داشت بر اینکه فردوسی تأثیری مانا و بسیار عمیق در ذهن و ضمیر و سرنوشت و زندگی ایرانیان داشته است و ما بیش از آنکه به آن آگاه باشیم، به او مدیونیم. در مقاله «توس و روز فردوسی»، نوشته است: «هیچ کتابی در هیچ کشوری در سرنوشت ملت خود مؤثر نبوده است آن‌گونه که شاهنامه برای ملت ایران بوده است. ما در طی این هزار سال اگر به رزم حادناث و طوفان‌ها، بر سر جا مانده ایم، بیش از هر چیز به برکت کتاب فردوسی است.»

در مقاله «شکسپیر و فردوسی»، با مقایسه این دو تن که در فرهنگ کشورشان بسیار تأثیرگذار بوده‌اند، می‌نویسد: «اگر وی [شکسپیر] حق افزایش اعتبار بر گردن مردم انگلیس دارد، حق فردوسی حق حیات ملی است. شکسپیر نبوغ قوم خود را در آثار خویش بازتاب داده است و فردوسی هستی معنوی ایرانی را.»

درباره کتاب «چیزی برای از دست دادن ندارید جز جان‌هایتان» نوشته سعاد العامری

۱۸ ساعت با انسان در سرزمین اشغالی

پیشنهاد روز

شاخ‌وشانه می‌کشد، گاهی مظلوم‌نمایی می‌کند و از تعداد کشته‌ها، از نبود دارو، از کمبود غذا، از... می‌گویند. مخاطبی هم به جز رسانه و روایت‌های رسمی دستش به هیچ روایت دیگری بند نیست، چیزی بیش از خوراکی که به او می‌دهند ندارد. همدلی برایش سخت است چون نمونه انسانی، کسی مانند خودش را در این روایت‌ها، آن‌طور که بتواند با او هم‌ذات‌پنداری کند، نمی‌بیند و همین سبب ایجاد فاصله میان او و هم‌نوع گرفتار می‌شود. اینجا ناچای ادبیات است. ادبیات - از جمله شعر و داستان و نادرست - می‌رود سراغ انسان محوشده و فروگذاشته شده به عدد؛ به سروقت موجودی که تقاص هر شیخون و آتش بس و تحریم را او با تک تک لحظه‌های زندگی و سلول‌های بدنش پس می‌دهد.

سعاد العامری به مدد ادبیات همین کار را کرده است. او در کتاب «چیزی برای از دست دادن ندارید جز جان‌هایتان» هجده ساعت را با مراد و بردارش محمد و چند کارگر غیرقانونی فلسطینی گزارده است که مخفیانه از مسیر کوه و کمراز مرز می‌گذرند تا اگر با گلوله و مرگ رخ به رخ نشوند، وارد یکی از شهرهای اسرائیل شوند تا کار روزمزدی پیدا کنند.

رادمنش «سرزمین اشغالی» عبارتی است دوکلمه‌ای، اما هیچ لکتی در انتقال مفهومی ندارد؛ جمله‌ای تام و تمام است، بی‌کم‌وکاست در بیان آنچه بر آن سرزمین و مردمانش می‌رود. زندگی در کشوری با این صفت، قانون و ویژگی‌های خودش را دارد. شیوه زیست شهروندان این کشورها عادی نیست، اعوجاج دارد، از ریل یک زندگی معمولی بیرون افتاده است. تفاوتی ندارد که یک کشور را گروه یا ایدئولوژی‌ای خاص از مردمان همان کشور - مانند حزب کمونیست در روسیه یا حزب نازی در آلمان - اشغال کرده باشند یا نیروهای بیگانه آن را به تصرف درآورده باشند؛ در هر دو نوع، شهروندان مجبورند برخلاف خواستشان و مطابق میل و خواسته و قوانین نیروی اشغالگر عمل کنند.

فلسطین جغرافیایی است اشغالی، نامی است که شنیدنش عبارت «سرزمین اشغالی» را به ذهن می‌آورد؛ اما این عنوان زیادی کلان است، نمایی اکستریم لانگ‌شات (بسیار بسیار باز) است که جغرافیای خاص درگیر منازعه‌ای را در ذهن تصویر می‌کند. خبری از اجزای تشکیل‌دهنده این کل - یعنی مردمانش - در آن نیست. صحنه در تصرف رسانه‌هاست و رسانه در خدمت سیاست‌مداران. آن‌ها

منابع

۱. از مقاله زن و دنیای امروز از کتاب «بازتاب‌ها»، محمدعلی اسلامی ندوشن، انتشارات آرمان، چاپ اول.
۲. از مقاله چرا فردوسی، چرا توس؟، از کتاب «مرزهای ناپیدا»، محمدعلی اسلامی ندوشن، انتشارات بزدان.

چیزی برای از دست دادن ندارید جز جان‌هایتان
نویسنده: سعاد العامری
مترجم: بهمن دارالشفا
ناشر: تمد
۱۷۶ صفحه، ۲۸ هزار تومان